

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Zpracovala: Alena Šímanová, vedoucí vychovatelka

Září 2008

8. Školní vzdělávací program pro školní družinu

8.1. Identifikační údaje

Školní družina při ZŠ Hostivař, Praha 10
Kozinova 1000, 102 00, Praha 10

Ředitelka školy: Mgr. Helena Fučíková

Telefon / fax: 271 750 630

e-mail: info@zshostivar.cz

[http: www.zshostivar.cz](http://www.zshostivar.cz)

IČO: 47 61 13 32

IZO: 600 041 271

Zřizovatel: Místní úřad - městská část Praha 15
Boloňská 1/478, 109 00
Praha 10 - Horní Měcholupy

Školní družina se ve své činnosti řídí vyhláškou MŠMT ČR č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, školským zákonem č.561/2004 Sb. a Školním vzdělávacím programem " Cesta k poznávání, 1. 9. 2005 ".

8.2. Charakteristika zařízení

ŠD má k dispozici sedm oddělení a velkou vstupní halu. Prostory jsou upraveny tak, aby umožňovaly všem žákům zájmovou činnost a odpočinek.

8.2.1. Popis materiálních podmínek

Ve školní družině tráví většina dětí celé odpoledne, je proto důležité, aby se jim prostředí líbilo. Všechna oddělení jsou vybavena nábytkem, který odpovídá věku dětí, část každé třídy je pokryta kobercem (slouží k odpočinku či některým hrám). Družina má k dispozici technické vybavení: 2 počítače, televizory, CD přehrávače, hifi věže, keramickou dílnu (pec), využívá sportovního zařízení: stůl na tenis, závěsné koše, lavičky, žebřiny aj. Některé třídy jsou vybaveny magnetickou tabulí a tabulí školní. Hodně je využíván tělovýchovný areál školy /fotbalové hřiště, hřiště na košíkovou, běžecká dráha, pískoviště, průlezky, houpačky /. Vybavení tříd je každým rokem vylepšováno - koberce, nábytek, technika, výzdoba. Jsou nakupovány nové hry, stavebnice, hračky, knihy, audiokazety,... Děti jsou vedeny k šetrnému zacházení s veškerým vybavením.

8.2.2. Popis personálních podmínek

V naší školní družině zajišťuje zájmové vzdělávání 6 kvalifikovaných vychovatelek. Absolvovaly celou řadu školení, vzdělávacích kurzů a seminářů, např.: Šikana ve světě dětí, Zdravotník zotavovacích akcí, Zvládání dětské agresivity, Praktické činnosti práce ve ŠD, Uživatelské znalosti ICT a dovednosti na PC, Psychologické základy práce s dětmi v oblasti volného času a mnoho dalších. Vychovatelky si i nadále prohlubují svoje vzdělání. Celoročně připravují pro žáky řadu zajímavých činností, pomáhají jim při řešení problémů, snaží se prohlubovat jejich vědomosti a zdokonalovat různé dovednosti. Účastní se s dětmi různých soutěží - Dv, Vv / Alšova země/.

Důležitá je vzájemná komunikace a důvěra. Děti tráví volný čas pod dohledem i jiných pedagogických pracovníků a pracovníků externích - jde o zájmové kroužky. Vedoucí těchto aktivit zodpovídají za děti po celou dobu výuky. Počet těchto pracovníků je v současné době 8. Úklid, údržbu a dobrý chod školní družiny zajišťují provozní pracovníci (školník, údržbář, uklízečky, hospodárka školy, ekonomka).

8.2.3. Popis ekonomických podmínek

Většina hlavní činnosti ŠD je financována z vlastních příjmů, tj. poplatků / vybavení ŠD, provoz /, příspěvků zřizovatele / provoz / a ze státního rozpočtu / mzdy/.

Výši poplatků stanovuje zřizovatel. Splatnost úplaty stanoví ředitelka školy, může být rozdělena do více splátek. Poplatek musí být uhrazen složenkou nebo převodem. Hotovost se nevybírání. Úplata může být snížena nebo prominuta dle pravidel uvedených ve vyhlášce č.74/2005 Sb. o záj. vzdělávání. (Viz: Organizační řád školy, část 9, Poplatky ve ŠD).

8.2.4. Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví.

Bezpečnost a ochrana dětí musí být zajištěna po celou dobu jejich pobytu ve školní družině. Děti jsou vždy na začátku škol. roku seznámeny se školním řádem, řádem škol. družiny, pravidly bezpečnosti při hrách a soutěžích, s řádem učeben a odborných pracoven /tělocvična, keramická dílna, hřiště /.

Zajištěny jsou podmínky hygienické: vhodný stravovací režim, zdravé prostředí užívaných prostor - světlo, větrání..

Dostupné jsou prostředky první pomoci / lékárníčka ŠD - je pravidelně doplňována /. Každý úraz či zranění je zaevidován do knihy úrazů. Podrobnosti stanoví vyhláška č.64/2005 Sb. o evidenci úrazů žáků a studentů.

Pravidla bezpečnosti:

- vhodná obuv / přezůvky, sport /
- pracovní oděv / keramická dílna , výt. výchova /
- používání bezpečných pomůcek
- vymezení vhodných prostor ke sportu a hrám
- dostupnost prostředků 1. pomoci
- dodržování pokynů vychovatelek

8.2.5. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu vzdělávání.

1. Školní družina je určena přednostně pro žáky 1.stupně / 1.-5. ročník /.
2. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, ale i vzdělávání.
3. Žáci jsou přijímáni na základě přihlášek / zápisních lístků /, v nichž musí být uvedeny všechny základní údaje (jméno a příjmení, datum narození, místo bydliště, telefonní čísla, ...) a stanoven čas a způsob odchodu žáků ze ŠD.
4. O přijetí či nepřijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy.
5. Přihlašování, odhlašování žáků a vybírání poplatků, vyřizování námětů a stížností zajišťuje vedoucí vychovatelka.
6. Měsíční poplatek činí 300 Kč / zahrnut i poplatek za keramiku, aerobic /. Z peněz je zajišťován nákup her, hraček, stavebnic, spor. potřeb, technického vybavení, učeb. pomůcek, výtvar. materiálu, knih, ale i provoz ŠD / elektřina, teplo/.
7. Provozní doba ŠD je od 6.30 do 17.30 hodin.
8. Všechny děti se stravují ve školní jídelně. Pitný režim je zajištěn - rodiče, ŠJ, bufet.
9. Vychovatelky zodpovídají za děti po celou dobu jejich pobytu ve ŠD. Dbají o jejich bezpečnost a zdraví.
10. Evidence účastníků zájmového vzdělávání je vedena v třídních knihách, knihách zájmových kroužků a docházkovém sešitě /ranní ŠD /.

8.3. Charakteristika ŠVP školní družiny

8.3.1. Vzdělávací cíle

ŠD navazuje svou činností na program školy. Nabízí žákům řadu zájmových aktivit a tudíž kvalitní využití volného času. Svými prostředky a metodami rozšiřuje poznatky, které žák získal ve škole. Účast na jednotlivých aktivitách není povinná. Každé dítě má jiné zájmy, jiné potřeby. Je třeba přihlížet k jeho fyzickým schopnostem a možnostem. Záleží také na věku dítěte, charakteru rodinného prostředí, i momentální náladě.

Důležité jsou tyto cíle:

- uspokojování potřeb v oblasti volného času co největšího počtu dětí
- smysluplné prožití volného času
- rozmanitost zájmové činnosti / děti mají možnost navštěvovat kroužky keramiky, gymnastiky, karate, pozemního hokeje ad. /
- upevňování návyků v oblasti sociální (vzájemná pomoc, úcta ke starším lidem, sebekázeň, ohleduplnost)
- vedení žáků k samostatnosti, schopnosti vyjádřit svůj názor
- rozvíjet dovednosti žáků v různých oblastech lidské činnosti:/ Vv, Pv, Hv/ , získávat nové vědomosti
- zlepšování komunikace mezi dětmi a dospělými a dětmi

8.3.2. Formy zájmového vzdělávání

ŠD navazuje na vyučování v základním vzdělání, má ale svá specifika. Organizuje především pravidelnou činnost oddělení. Zde se střídají činnosti: zájmové / hudební výchova, výtvarná výchova, dopravní výchova, literární v./, činnosti odpočinkové / počítače, četba, poslech audio, hry na koberci, společenské hry.../, spontánní aktivity / sport v hale ŠD - tenis, fotbal, míče, švihadla, rekreace na škol. hřišti, kolektivní hry, závody.../. ŠD umožňuje také přípravu na vyučování - dle přání rodičů a dětí a pořádá i příležitostné akce, např. návštěva dopr. hřiště.

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání.

1. Zájmové činnosti - kreslení, modelování, skládání, vystřihování...

- hra na hudební nástroje, hádanky
- luštění křížovek, rytmická cvičení
- stolní hry, práce s časopisy a knihou
- zábavné hry kolektivní
- individuální zaměstnání

2. Odpočinkové činnosti - poslech četby / seznámení s autory dětské knihy a ilustrátory /

- práce s dětskými časopisy
- hry na koberci / stavebnice, hračky /
- práce s počítačem
- rekreace v hale ŠD / pohovky, molitanové kostky.../
- společenské hry / šachy, dostihy a sázky, kvarteta.../

3. Spontánní činnosti - sport v hale ŠD / stolní tenis, stolní fotbal, míče /

- pobyt na školním hřišti / pískoviště, průlezk, / kolektivní hry - fotbal, vybíjená, házení na koš, běh
- soutěživé hry

Při těchto aktivitách hrozí větší riziko úrazu. Je nutná zvýšená bezpečnost a dohled nad žáky a dodržování pravidel bezpečnosti.

8.3.3. Délka a časový plán vzdělávání

Účastník školního vzdělávání, v tomto případě žák školní družiny, je přijímán zpravidla na dobu jednoho roku. Na začátku školního roku odevzdá řádně vyplněný zápisní lístek (přihlášku) s tím, že má možnost se kdykoli během roku odhlásit nebo na určitou dobu docházku přerušit / vždy musí být tato změna písemně potvrzena rodiči /. Děti mají možnost navštěvovat různé zájmové kroužky.

Kroužek keramiky - vedoucí Alice Hodonská	Kroužek výtvarný - ved. Hana Bláhová, Vl. Semrádová
Kroužek aerobiku - vedoucí Jana Hroudová	Kroužek hudebně dramatický - ved. Petra Skořepová

Na škole působí dále kroužek: Pozemního hokeje, karate, cyklistiky, sportovních her, gymnastiky, tenisu ad.

Každé oddělení se řídí týdenní skladbou zaměstnání. Sestavuje ji vychovatelka příslušného oddělení a měly by v ní být zastoupeny všechny formy vzdělávání. Skladba by měla být sestavena tak, aby se v jednom dni neopakovaly stejné výchovy ve škole a škol. družině, např. Vv, Pv atd.

Ukázka týdenní skladby zaměstnání:

Po: Četba - Hv - Rekreace - Společ. hry

Út: Poslech - Vv - HPv - Vycházka

St: Hádanky - Přír. - Počítače - Sport na hřišti

Čt: Četba - Dv - Soutěž družstev - Keramika

Pá: Volná činnost - Lv - Procházka - Hry, hračky

Skladba zaměstnání je uzpůsobena věku dětí. Může být během roku změněna / čtvrtletí, pololetí /. Důležitá je motivace, individuální přístup ke každému dítěti a schopnost komunikace vychovatelky s žáky. Hodnocení činností probíhá formou rozhovoru, výstavky, ankety.

8.3.4. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Při motivování a hodnocení žáků a také při výběru činností musíme brát ohled na žáky, kteří mají speciální potřeby. Do školní družiny jsou totiž integrováni i žáci z jazykově odlišného prostředí /Vietnamci, Rusové /. Snahou je vytvořit těmto žákům podmínky k rozvoji jejich osobnosti, co nejvíce s nimi komunikovat, snažit se je začlenit do kolektivu ostatních dětí. Některé jsou adaptabilní, rychle si zvyknou, jiné mají problém se s novým prostředím a vrstevníky sžít. Je důležité věnovat těmto dětem více pozornosti a kladně hodnotit i malé pokroky. Nesmí se cítit odstrčeně. Nutná je spolupráce s rodinou / osobní setkání, pravidelné informování rodičů o změnách v chování.../.

8.4. Obsah vzdělávání

Je orientačně rozdělen do vzdělávacích oblastí. Podrobný rozpis viz. Osnovy pro školní družinu.

1. Člověk a jeho svět
2. Umění a kultura
3. Člověk a zdraví
4. Člověk a svět práce

Rozpis jednotlivých okruhů a témat podává Přehled výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině / PVVČ/.

8.5. Osnovy pro školní družinu

Výchovné a vzdělávací strategie ve školní družině

1. Kompetence k učení

- při práci s žáky uplatňujeme individuální přístup zohledňující jeho úroveň a míru znevýhodnění
- vztah žáků k učení ovlivňujeme vytvářením příjemného a pozitivního školního klimatu
- učíme žáky získávat informace z více zdrojů (učební texty, výukové programy, internet, knihovna, video, apod.)
- vedeme žáky k vyhledávání důležitých i ucelených informací a orientaci v informačních zdrojích, v praktických a opakovaných činnostech je učíme odlišovat podstatné od nepodstatného
- průběžně žákům vysvětlujeme významy odborných a cizích výrazů, učíme vyhledávání ve slovnících, encyklopediích a odb. publikacích
- motivujeme žáky k dalšímu učení kladným hodnocením
- společným porovnáváním a hodnocením dosažených výsledků vedeme žáky
- zadáváme žákům úlohy vycházející co nejvíce z praktického života
- umožňujeme žákům prezentaci výsledků vlastní práce a jejich srovnání s pracemi ostatních žáků
- na praktických příkladech seznamujeme žáky s negativními dopady nízké úrovně vzdělání na praktický život (trh práce, problematika nezaměstnanosti) a motivujeme je k následnému odbornému vzdělávání

2. Kompetence řešení problémů

- učíme žáky rozpoznávat a pojmenovat konkrétní problémy a jejich závažnost
- vedeme třídní kolektivy ke společnému řešení kázeňských nebo vztahových problémů
- vedeme žáky k vytváření vlastních pracovních postupů
- vytvářením a rozvíjením mezipředmětových vztahů podněcujeme žáky k hledání souvislostí
- formou modelových situací, dramatizace a problémových úloh učíme žáky samostatnému úsudku a rozhodování
- umožňujeme žákům se vyjadřovat k problémům kolektivu a školy a navrhnout společná řešení
- jednoznačným a jednotným výkladem práv a povinností učíme žáky přijímat důsledky svých rozhodnutí
- předkládáním alternativních řešení problémových situací učíme žáky samostatnému rozhodování
- vytváříme žákům prostor ke sdělování vlastních problémů
- snažíme se vést žáky k zaujímání vlastního postoje při řešení konkrétních problémů

3. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vyjadřování celou větou
- vhodnými podněty vedeme žáky ke kladení a správnému formulování otázek
- žákům poskytujeme dostatečný časový prostor k vyjádření
- učíme žáky naslouchat a co nejlépe porozumět obsahu sdělení
- učíme žáky formulovat a obhajovat vlastní názory
- vedeme žáky ke klidnému a věcnému řešení konfliktních situací
- učíme žáky poznávat a správně používat technické, informační a komunikační prostředky (telefon, internet, e-mail)
- učíme žáky pravidlům vystupování a komunikace

4. Kompetence sociální a personální

- máme jasně a jednoznačně stanovena pravidla chování ve škole i mimo ni
- jednoznačným a jednotným výkladem jeho práv a povinností učíme žáky přijímat důsledky vlastních rozhodnutí
- vedeme žáky k toleranci a schopnosti empatie ve vztahu k lidem odlišným, nemocným nebo postiženým
- vedeme žáky k uvědomění si nezbytnosti pomáhat mladším, slabším a méně nadaným spolužákům
- pomáháme žákům orientovat se v obtížných osobních či rodinných situacích, případně hledat řešení
- učíme žáky rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování narušující soužití v třídním nebo školním kolektivu
- seznamujeme žáky s riziky patologických forem chování i s jejich důsledky

5. Kompetence občanské

- důsledným dodržováním zásad chování a pravidel soužití daných řádem školy vytváříme základní rámec školních a společenských norem
- vytváříme základní povědomí o základních právech a povinnostech občana demokratického státu
- seznamujeme žáky s demokratickými hodnotami a tradicemi, vedeme ho k odporu proti nedemokratickým názorům, hnutím a systémům
- učíme žáky rozpoznávat a vyhodnocovat pozitivní a negativní projevy chování
- seznamujeme žáky s fungováním důležitých orgánů a vedeme žáky k rozpoznávání projevů rasismu a xenofobie
- vedeme žáky k pochopení významu zdraví pro plnohodnotný život a seznamujeme je s důsledky zneužívání všech návykových látek
- učíme žáky zvládat běžné praktické činnosti – nakupování, cestování hromadnou

6. Kompetence k trávení volného času

- vedeme žáky k tomu, aby uměli účelně trávit volný čas
- snažíme se nabídnout takové činnosti, aby si žák podle svých dispozic mohl vybrat činnost, která ho baví
- snažíme se, aby žák rozvíjel své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech

8.5.1. Člověk a jeho svět

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Pěstovat pěkné vztahy – chování ke spolužákům i dospělým osobám.	Oslovování kamarádů a dospělých.	Rozhovory – vztahy v rodině, trávení volného času, pomoc starším osobám.
Vést děti k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti.	Důležitá telefonní čísla. První pomoc.	Připomínání významných výročí a historických událostí.
Umět zvládat základní sebeobslužné činnosti.		
Poznávat a chránit přírodu.	Práce s atlasy (živočiškové, rostliny, města a jejich znaky, země a vlajky...) a encyklopediemi.	Vycházky (orientace v místě bydliště, poznávání přírody – chráněná území Prahy)
	Chráněná území ČR, hrady a zámky. Bohatství lesa, polí a luk.	Ukázky z literárních děl (sledování dokumentů – TV)
	Lidová přísloví a pranostiky (Veselý krok přes celý rok, Špalíček...)	Lidové tradice
	Hry – pexeso, kvarteto	

8.5.2. Umění a kultura

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Pěstovat estetické cítění a představivost, rozvíjet fantazii	Malování, kreslení, střihání Kreslení v přírodě.	Seznámení s různými technikami (modelování, koláže, zapouštění barev, skládání...) Výtvarné soutěže.
	Ilustrace dětské knihy.	
	Návštěva školní knihovny.	
Pěstovat zájem o hudbu, rozvíjet smysl pro rytmus	Poslechové skladby, hra na orff. nástroje. Zpěv.	Poslech hudby a mluveného slova (soustředění). Účast na školní Akademii.
Rozvíjet správnou výslovnost, vyjadřovací schopnosti, dýchání.	Rozpočítadla, jazykolamy, veršované pohádky. Hra na tělo.	
Vztah k uměleckým dílům	Malované písničky.	Návštěva koncertu a divadelního představení.
	Četba na pokračování.	
	Písničky J. Uhlíře a Z. Svěráka	
	Taneční kroky a hry.	Aerobic

8.5.3. Člověk a zdraví

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Upevňovat získané dovednosti a návyky (hygiena, společenské chování)		
Přispívat k rozvoji tělesné zdatnosti, otužování a sportovního chování.	Míčové hry, závodivé hry, běh s překážkami.	Soutěže družstev.
	Jízda na kole (soutěže dovednosti).	
	Kolektivní hry (kopaná, vybíjená, košíková).	
Správné přecházení vozovky, seznámení s nebezpečnými situacemi.	Přecházení vozovky. Určování dopravních značek.	Spolupráce s dopravním hřištěm ZŠ Jahodová
	Orientace v okolí školy. Nebezpečné křižovatky a nebezpečné situace.	Cestování dopravními prostředky
	Turistické značky.	Turistika

8.5.4. Člověk a svět práce

Výstupy	Obsah učiva	Poznámky
Seznámit děti s různými pracovními technikami.	Práce s papírem, textilem, přírodninami, modelínou, vlnou	Využití keramické dílny, práce ve skupinách. Účast v soutěžích (Evropské výtvarné centrum, Sněženska, Alšova země...) Účast na sběrových akcích.
Rozvoj zručnosti, představivosti a fantazie.	Tvořivé hry se stavebnicemi (Zero, dřevěné kostky...)	
Hygiena prostředí. Sebeobslužné činnosti	Zalévání rostlin. Podílení se na výzdobě tříd a školy.	Dodržování bezpečnosti při práci.

© **ZŠ Hostivař**
2009